

DJURENS VÄRLD

Nr 3 2020 Svenska Djurskyddsföreningens medlemstidning

Parken Zoo

lär barn om
djur och natur

Husdjuren

så påverkas de
av pandemin

Ko och kalv
får vara tillsammans

Hasselmus

Hasselmusen är en liten nattaktiv gnagare med rävröd päls som är bra på att klättra och trivs i täta buskage och varma solgläntor. Arten bedöms vara livskraftig i Sverige och återfinns i södra delarna av landet upp till Värmland, Närke och Östergötland.

Den långa vinterdvalan, som kan vara från oktober ända fram till maj, gör att hasselmusen är beroende av energirik föda. Fram till vinterdvalan börjar fördubblas den sin vikt jämfört med på sommaren och under vintern sjunker musens kroppstemperatur för att minska energiåtgången.

Vinterboet byggs framför allt i håligheter i marken, exempelvis under en rot eller stubbe i sluttande terräng där vatten inte samlas. Sommarboet byggs däremot gärna i buskar och trädhåll där buskvegetationen är riklig, vanligen en bit upp över marken. Även fågelholkar används som boplats.

Hasselmusen är knuten till lövbiotoper med många olika arter av frukt bärande buskar och träd, den kan betraktas som en indikator på områden med stor artrikedom.

Ugglor, kråkfåglar, friströvande tamkatter, vesslor och illrar – de utgör alla ett hot för hasselmusen, inte minst under vinterdvalan då musen är sårbar för attacker från rovdjur. Det händer också att hasselmössen grävs upp av vildsvin under sin vintervistelse. Andra hot är röjning av skog och ett för starkt betetryck i naturbetesmarker. Trots detta anses överlevnaden hos vuxna individer vara hög.

Hasselmusens utbredning globalt omfattar Mellaneuropa, delar av Sydeuropa, delar av Ryssland och Mindre Asien. ■

Källa: SLU-Artdatabanken, Land.se

Fakta hasselmus (*Muscardinus avellanarius*)

Ordning:	Gnagare
Familj:	Sovmöss
Vikt:	15-40 gram
Storlek:	Kroppslängd 60-90 mm, svans 55-80 mm cm.
Föda:	Mest vegetabilisk som knoppar, skott, bär, frukter, ekollon och nötter.
Fortplantning:	Honan är dräktig i 22-24 dagar och får i Sverige oftast bara en kull om fyra-fem ungar per år.
Livslängd:	Upp till fyra-fem år.

Innehåll

- 04 Aktuellt på djurskyddsfronten
- 08 Reportage – Kalvar och kor tillsammans
- 12 Forskning – Djurskyddets förändringar
- 14 Reportage – Parken Zoo
- 18 SDF tipsar – Husdjuren under pandemin
- 21 Gåvotack
- 22 Mitt husdjur – Katt
- 23 Korsord
- 24 På spaning i naturen – Korp

Bli medlem

Ett medlemskap i Svenska Djurskyddsföreningen innebär att du är en röst för djuren.

Medlemsavgift för 2020: 200 kronor.

Ungdom t.o.m. 18 år: 100 kronor.

Årsbetalande juridisk person: 1 500 kronor.

Stödjande medlem: 100 kronor.

Betalning sker till plusgirokonto 55 99 85-7
märk betalningen med namn och adress.

Djurens Värld nr 3 2020

Medlemstidning för Svenska Djurskyddsföreningen. Utkommer med fyra nummer per år.

Ansvarig utgivare

Lillemor Wodmar

Redaktör

Louise Cederlöf

Andreredaktör

Annika Wikström

Formgivning

Annika Wikström

E-post

djurensvarld@djurskydd.org

Kommunikationsstrategi

JCW Hållbar Kommunikation

Redaktionskommitté

Johan Beck-Friis
Louise Cederlöf
Annika Wikström
Lillemor Wodmar
JCW Hållbar Kommunikation

Tryckeri

Stjärntryck, Stockholm

ISSN

0291-1545

Omslagsfoto

Jenny Svénnås-Gillner

Foto

Mostphotos om inget annat anges.

Djurens Värld trycks på miljövänligt papper.

Kontakta Svenska Djurskyddsföreningen

Besöksadress:
Sandsborgsvägen 55,
122 33 Enskede

Expeditionstid, måndag–torsdag: 09.00-15.00.
Lunchstängt: 11.30-12.30.
Expeditionstid, fredag: 09.00-13.00.

Telefon: 08-783 03 68
Hemsida: www.djurskydd.org
E-post: info@djurskydd.org

Gränslöst djurskyddsarbete

Svenska Djurskyddsföreningen grundades 1875 för att man ville förbättra livsvillkoren för dåtidens arbetshästar. Dessutom beslöt grundarna klokt nog att föreningen skulle arbeta med att öka kunskapen om alla djurs behov av omsorg.

1875 var det främst lokala djur man brydde sig om eftersom informationen från andra länder var begränsad och det fanns stränga regler för handel över gränserna. Idag har vi stor insyn i djurhantering runt om i världen och handeln med varor och tjänster är global. Dagens situation ger oss nya möjligheter men också utmaningar på djurskyddsområdet.

Under sommaren rapporterade Jordbruksverket att många gatuhundar som importerats/adopterats från Ryssland saknade det antikropps-skydd mot rabies som en korrekt vaccination skulle ha gett. Ändå hade hundarna godkända vaccinationsintyg. Att ta in gatuhundar från länder med rabies medför både en smittskyddsmässig och en djurskyddsmässig risk. SDF håller därför med Jordbruksverket att om man vill importera en sådan hund bör man inte helt lita på vaccinationsintyget utan även begära ett blodprov för antikropps-mätning, innan resan sker. Rabies är en otäck sjukdom som kan orsaka stort lidande för människor och djur om den kommer in i landet.

Även djurtransporter, inom och ut ur EU, har varit aktuella i sommar. SDF har tillsammans med andra djurskyddsorganisationer protesterat mot att EU skickar tusentals levande djur till inbördeskriget Libyen. Landet saknar såväl kontrollmyndigheter som en fungerande infrastruktur, och djurtransporter dit utgör tydliga brott mot EUs egna regler. Ändå låter EU-kommissionen dessa transporter fortsätta.

Likadant är det med de 100 000-tals kalvar som varje år skickas från Irland till den europeiska kontinenten, bara tre veckor gamla. Kalvarna får vaken vila eller mjölkersättning enligt EUs minimiregler men ansvariga myndigheter gör inget. Tyvärr sköter det svenska rederiet Stena Line de flesta av sjöresorna. SDF har därför startat en namninsamling där vi uppmanar Stena Line att sluta med de olagliga kalvtransporterna. Skriv gärna på vår namnlista om du håller med, du hittar länkar dit både från SDFs facebook-sida och från vår hemsida.

Det finns många andra exempel på hur snabbt informationsflöde och gränslös handel belyser eller skapar djurskyddsproblem långt ifrån vår vardag. I detta nummer av tidningen kan du till exempel läsa om tigrar hos privatpersoner i USA. Därför är det viktigare än någonsin att nationella djurskyddsorganisationer lyfter blicken utanför landets gränser och skapar nätverk och samarbeten med andra länder. Det gör vi i SDF och det tänker vi fortsätta med. ■

Johan Beck-Friis
Generalsekreterare SDF

Svalor

fortsätter att engagera

Förra året skrev SDF ett inlägg på Facebook om svalor. I inlägget berättade vi om svalbon med ungar som olovligen plockades bort av hus- och stallägare. Redan när det publicerades exploderade engagemanget och inlägget delades vidare med stor spridning. Nu har antalet människor som läst inlägget fyrdubblats sedan förra året - över 725 000 unika besökare och inlägget har delats 9 400 gånger. Jättekul, tycker SDFs kansli och styrelse. ■

Brett stöd bakom skärpt straff för grovt djurplågeri

Samtliga riksdagspartier ställer sig bakom det lagförslag som just nu bereds i riksdagskansliet, det visar en rundringning som Sveriges Radio/Ekot gjort. Förslaget innebär att den som döms för den nya brottsrubriceringen, "grovt djurplågeri", alltid ska dömas till fängelse.

Den som döms enligt dagens rubricering, "djurplågeri", får oftast bara dagsböter eller villkorlig dom.

Den grövre rubriceringen ska gälla de särskilt hänsynslösa brotten.

Miljöpartiets talesperson i djurskyddsfrågor, Elisabeth Falkhaven, säger till Ekot att partiet normalt inte tycker att skärpta straff är bästa vägen att gå, men att straffen måste spegla brottet.

– Och det tycker vi inte att det gör just när det gäller djurplågeri, säger Elisabeth Falkhaven. ■

Foto: Louise Cederlöf

Skrämmande verklighe

I våras släpptes den uppmärksammade dramadokumentären "Tiger King" på Netflix. Dokumentärserien beskriver i huvudsak två rivaliserande zooägare i USA. Båda är besatta av tigrar och äger hundratals av dem var. De två "djurälskarna" är i luven på varandra och gör allt för att krossa den andre.

Dokumentären handlar egentligen inte alls om tigrar utan om egenkära och hänsynslösa människor, men den belyser ett växande i-landsproblem. I USA finns enligt myndigheternas beräkningar närmare 10 000 tigrar, varav bara några få procent i auktoriserade djurparker. Resten finns i privat ägo – i trädgårdar, lägenheter, källare, mindre djurparker, på långtradarkaféer och hos privata uppfödare.

– Man har hårdare regler för dem som har hund och katt än dem som har tiger. Det har fallit mellan stolarna – ingen hade räknat med att någon skulle ha tigrar hemma, säger Ola Jennersten, tigerexpert på svenska WWF (Världsnaturfonden).

tt bakom "Tiger King"

Enligt organisationen International Fund for Animal Welfare (IFAW) finns det troligen fler tigrar enbart i Texas än det finns vilda tigrar i världen.

Problemen är flera: djuren kan skada sina ägare, de kan rymma och skada andra och det är inte ovanligt att de vanvårdas. Eftersom en vuxen tiger kostar runt 50 000 kronor per år i mat- och veterinärkostnader är det åtskilliga ägare som ångrar sitt köp.

Att som privatperson äga tigrar eller andra stora kattdjur är uppenbarligen varken enkelt eller djurskyddsmässigt lämpligt, men är ändå tillåtet i många av USAs delstater. Ett nationellt förbud har diskuterats sedan 2017 men har ännu inte blivit verklighet. Enligt svenska WWF finns det även i Kina tusentals tigrar i fångenskap hos privatpersoner.

SDF förespråkar den svenska modellen där privat hållande av vilda rovdjur förbjöds redan på 1970-talet. De stora kattdjuren trivs bäst i sin naturliga miljö och vi bör därför försöka bevara så mycket som möjligt av den i nationalparker och liknande. ■

Johan Beck-Friis

EU-kommissionen ser över djurtransport- och slaktregler

Just nu pågår ett arbete inom EU-kommissionen för att se över djurskyddslagstiftningen, i första hand gällande transport och slakt. Syftet är att anpassa regelverket till de senaste vetenskapliga rönen och att göra tillämpningen av reglerna lättare. I slutändan är målet att få till en högre djurskyddsnivå än vad som finns idag.

– Det är ett välkommet initiativ från EUs sida, djurtransportreglerna är över 15 år gamla och behöver anpassas till dagens situation. Men främst måste många av medlemsländerna börja kontrollera att reglerna efterlevs, kommenterar SDFs generalsekreterare Johan Beck-Friis.

Utvärderingen och revideringen av transport- och slaktreglerna beräknas vara klar fjärde kvartalet 2023. ■

Nya regler för hund och katt

Sedan den 15 juni gäller nya djurskyddsregler för hundar och katter. Djurägarens ansvar och krav på kunskap blir tydligare.

Nytt i Jordbruksverkets föreskrifter är att utekatter inte längre får föröka sig okontrollerat. Det åligger djurägaren att kastrera utekatten eller på annat sätt förhindra att den förökar sig. Förhoppningen är att det ska minska antalet hemlösa katter.

Hunden och kattens behov lyfts särskilt fram: de behöver bland annat ha daglig social kontakt med människor, få mental stimulans och möjlighet till motion.

Jordbruksverket öppnar också för avvikelser från reglerna om vad som är acceptabelt från djurskyddssynpunkt. En sådan avvikelse är att det blir möjligt att skilja kattungar och hundvalpar tidigare från mammor än tolv respektive åtta veckor.

– Även om vi är besvikna över möjligheten att separera kattungar och hundvalpar från sina mammor tidigare än förut, anser SDF att många av de nya reglerna är förbättringar. Vi är särskilt glada över att det införts regler mot okontrollerad fortplantning av utekatter, säger Johan Beck-Friis, generalsekreterare på SDF. ■

Foto: Johan Beck-Frils

SDF hjälpte katten Felix

När katten Felix och hans matte Felicia Tigerstrand fastnade på Arlanda på grund av coronakrisen, grep SDF och Djurhemsförbundet in och hjälpte till.

Alla intyg för att föra in katten från Kanada var i våras i ordning men coronakrisen gjorde att Felicia Tigerstrands flyg ställdes in och hon kom till Sverige två månader senare än planerat. Då hade vaccinations- och veterinärintygen blivit för gamla för EUs regler och veterinärkliniker i Kanada stängt, vilket innebar att det inte gick att skaffa nya intyg.

På Arlanda uppstod ett moment 22-läge där det enda alternativet tycktes vara att avliva den friska katten. I det läget grep SDF in och kunde efter långa förhandlingar erbjuda en lösning som Jordbruksverket accepterade. Den 12 juni hämtade Felicia hem Felix efter en 21 dagar lång karantän.

– Felix var mager och tappade mycket päls första tiden hemma, men nu mår han bra igen. Det enda är att han avskyr att resa och har blivit rädd för kattburen.

Felicia är övertygad om att det var SDFs och Djurhemsförbundets påtryckningar som fick Jordbruksverket att tänka om angående Felix.

– Vi är evigt tacksamma för er insats! Och vi har fortfarande inte tagit oss igenom all kattmat och godsaker vi fick från er. ■

Stöd Svenska Djurskyddsföreningens arbete för djuren.

Swisha en gåva till 1230 960708
Märk gärna gåvan med ditt namn.

Ica Maxi Häggvik uppmanar kunder a

Redan 2008 gick Ica Maxi Häggvik i bräschen och slutade som första Ica-butik att sälja fyrverkerier. Nu agerar man för att kunderna inte ska lämna sina djur i bilarna på parkeringen. Inom kort kommer entré och parkering att prydas av skyltar som visar hur varmt det snabbt blir inuti en bil.

Hallå där, Jenny Holmlund, marknadsansvarig på Ica Maxi Häggvik. Är det vanligt att hundar lämnas i bilarna?

– Under sommarhalvåret har vi cirka ett fall i veckan där vi gör utrop i butiken och efterlyser bilägare vars hund sitter kvar i värmen. Våra kunder är snabba på att uppmärksamma oss på det, och då måste vi agera.

Har ni behövt agera på annat sätt?

– Nej, än så länge har vi varken behövt

Foto: Louise Cederlöf

Att tänka på djuren

ringa polis eller slå in en ruta, vad jag vet. Vi brukar titta till djuret ifråga och se hur det mår, men allt beror också på vilket väder det är. Vår parkering är helt öppen utan skugga vilket gör den extra utsatt.

Ni var även först med att sluta sälja fyrverkerier. Är ni en särskilt djurvänlig butik?

– Att vi slutade med fyrverkerier var just för djurens skull, det är ju inte bara tamdjuren som far illa utan även de vilda, plus att det blir skräpigt i naturen. Många av oss som arbetar här har djur privat och butiken har även ett samarbete med en organisation som omplacerar hemlösa hundar, flera ur personalen har adopterat hund därifrån.

Kommer skyltarna bara sitta uppe sommartid?

– Nej, de kommer att sitta uppe året runt. Det här är en permanent kommunikation som vi vill ha med våra kunder. ■

SDF i upprop mot Stena Line

Irland är en stor mjölkproducent i EU vilket innebär att det föds många kalvar av landets mjölkkor. Varje år exporteras hundratusentals kalvar till europeiska kontinenten för vidare uppfödning i bland annat Belgien, Holland och Spanien. Kalvarna är bara runt tre veckor gamla vid transporten och ännu inte avvanda (från att dricka mjölk). Transporten från pålastning till avlastning tar cirka 23-29 timmar och under den tiden får kalvarna ingen mjölkersättning, bara dricksvatten.

Tillsammans med samarbetsorganisationerna Eyes on Animals och Ethical Farming Ireland har SDF i över ett års tid uppmanat Stena Line att sluta med sjötransporterna av icke-avvanda kalvar. Hanteringen bryter mot EUs transportregler men de irländska myndigheterna har inte agerat kraftfullt i frågan. Därför har SDF nu startat en namninsamling för att få Stena Line att upphöra med de olagliga kalvtransporterna.

För att underteckna namninsamlingen, gå in på: www.skrivunder.com och sök på "Upprop Stena Line". ■

Stickprovskontroll av importerade gatuhundar

Sedan över hälften av en grupp om 31 importerade gatuhundar från Ryssland i somras visat sig ha för dåligt rabiesskydd, inför nu Jordbruksverket stickprovskontroller från länder där rabies finns.

I det aktuella fallet från Ryssland fattade myndigheten beslut om att avliva fyra av hundarna, medan tolv stycken isolerades under en period tills risken för rabies bedömdes vara tillräckligt låg.

– Vi ser mycket allvarligt på detta, eftersom bristande rabiesskydd innebär en risk för såväl folkhälsa som djurhälsa. Som en direkt åtgärd kommer Jordbruksverket att börja med stickprovskontroller av gatuhundar som förs in i Sverige från länder med rabies, och vidta åtgärder om det krävs. Syftet är att undersöka om hundar, trots vaccinationsintyg, har för dåligt rabiesskydd, säger Lotta Hofverberg, enhetschef på Jordbruksverket, i ett pressmeddelande. ■

Foto: Jenny Svennäs-Gillner

Här går mjölkcor och kalvar

TILLSAMMANS

Går det att utforma ett system för storskalig mjölkproduktion där ko och kalv får vara tillsammans? Det undersöks just nu i ett **forskningsprojekt vid Sveriges lantbruksuniversitet**. Studien kommer att pågå i flera år men så här långt ser resultaten lovande ut.

Text: Louise Cederlöf

Det finns två frågor som konsumenter i allmänhet har svårt att acceptera när det gäller mjölkcor och mjölkproduktion och som ständigt dyker upp i attitydundersökningar världen över: att kalven tas bort från kon och om djuren står inne året runt och inte får komma ut och beta. Men hur ska det gå till att hålla dem tillsammans? Hur ska systemen vara utformade? För att ge svar på dessa frågor har Sveriges lantbruksuniversitet, SLU, startat projektet "Ko och kalv tillsammans".

– Många tycker att det är fel att skilja ko och kalv åt och det är en fråga som inte kommer att försvinna. Det som hänt de senaste åren är att allt fler lantbrukare vill producera på det här sättet, det är en förändring vi ser i hela Europa. Vi på SLU har

ett ansvar att vara med tidigt i utvecklingen för att kunna bistå med underlag för råd till de gårdar som funderar på det här, säger Sigrid Agenäs, professor vid Institutionen för husdjurens utfodring och vård, SLU.

Som inspiration har forskargruppen haft hjälp av en gård i Skottland som länge haft kor och kalvar tillsammans. Stallpersonalen på SLU åkte tidigt på studiebesök till den skotska gården och gjorde praktik. Sigrid Agenäs berättar att det var viktigt ur flera perspektiv, men framför allt för att den svenska personalen fick se att det inte var farligt att ha djuren tillsammans.

– En vanlig oro bland de som jobbar med nötkreatur är att det ska bli farligt när man släpper in kalvarna, att mjölk-korna ska vakta dem. Att de fick uppleva att det inte var ett problem i Skottland gjorde stor skillnad. De kom hem och sa: Det här kan vi göra.

Hösten 2019 sattes första gruppen om tolv kor in i projektet som äger rum på SLU:s mjölkbesättning på Lövsta Lantbruksforskning utanför Uppsala. De kalvade under augusti och september förra året och var tillsammans i kalvningsboxen i två-tre dygn, med avbrott ett par gånger om dagen då korna togs till mjölkingsrobot. Efter några dagar släpptes de ihop med övriga kor och kalvar i projektet. Under våren 2020 har ytterligare 22 kor satts in och till hösten kommer sista gruppen om 20 kor läggas till. Kontrollgrupper med kor och kalvar som sköts enligt de vanliga rutinerna i besättningen på Lövsta finns också med i studien.

Under cirka fyra månader får kalvarna gå tillsammans med sina mammor och dia fritt, samtidigt som korna kon-

tinuerligt mjölkas i robot. Att man valt just fyra månader finns flera skäl till.

– Tiden för avskiljning är en svår fråga men vid någon tidpunkt måste man göra det. Vi har valt fyra månader dels för att vi vet att det fungerar på en del kommersiella gårdar, och dels för att kalven under de första fyra månaderna kan få växa hur fort som helst utan att det skapar negativa effekter för framtida mjölkproduktion. Dikalvar växer väldigt fort mellan fyra och nio månaders ålder och skulle de få för mycket näring under den perioden kan det leda till sämre juverutveckling.

Hur gick avskiljningen mellan ko och kalv i den första gruppen?

– Vi har inte utvärderat alla data än men vårt intryck är att kalvarna inte var särskilt bekymrade. De ropade eller letade inte efter sin mamma utan var i sin grupp med kalvar de kände sedan tidigare. De stannade tydligt av i tillväxt i och med att mjölken abrupt försvann, det tar lite tid innan de kommer igång och äter annat foder. Det är naturligt och behöver inte vara negativt, även människobarn stan- »

” **Många tycker det är fel att skilja ko och kalv åt och det är inte en fråga som kommer att försvinna.**

I kalvgömmor inomhus får de unga djuren testa grovfoder.

Professor Sigríd Agenäs med några av korna och kalvarna i projektet.

» nar av i tillväxt när man slutar amma. Kalvarna hade vuxit fort och var stora och fina vid avskiljning.

Man vet sedan tidigare att anknytning mellan ko och kalv främst sker under den första veckan. Idag vet man också att det kan vara mer traumatiserande att skilja dem åt efter sju dagar än efter första dygnet. Det här är anledningen till att ko och kalv även inom ekologisk mjölkproduktion numera separeras direkt efter kalvning. Tidigare inom KRAV fanns regeln att kalven skulle vara med kon i sju dagar, det sänktes så småningom för att sedan tas bort helt. Det är dock stor variation mellan de KRAV-anslutna gårdarna hur man löser skötseln av kalvarna, berättar Sigrid Agenäs.

Men hur upplevde kon att bli av med kalven efter fyra månader?

– Jag skulle säga att de blev upprörda. Men de var inte panikslagna som de blir när man tar dem efter sju dagar. Tar man kalven när anknytningen är som starkast hörs ett särskilt sorts råmande som indikerar att något är väldigt fel. Även människor som inte jobbar med kor kan höra att det. Korna i det här projektet råmade mer på ett sätt som de gör när fodervagnen kommer för sent eller om dörren till betet är stängd. Men det är jättesvårt

för mig att säga att “så här är det”. Det är en observation som vi vill gå vidare och titta på.

Sigrid Agenäs berättar att kalvarnas sociala beteenden stimuleras om de får vara i en grupp med djur i olika åldrar. De blir inte lika “stimmiga” om det till exempel kommer in en ny kalv eller om fodret byts ut, som de kalvar som växer upp helt avskilda. Men livskvalitet är inte helt enkelt att mäta vetenskapligt. På SLU tittar på man nu på olika modeller för att utvärdera beteendevetenskapligt hur det här systemet gör kalven annorlunda. Man tror i alla fall att det kommer att ge en mer robust kalv – och längre fram mjölkko - som är både trygg och social. Troligtvis kommer de även kräva mindre veterinärvård och mindre antibiotikaanvändning. När de blir sjuka verkar de ha en större benägenhet att klara av det själva: de bli friska fortare och på egen hand.

Cirka en tredjedel mindre mängd mjölk hamnar i mjölktanken jämfört med konventionell produktion. Men det är under en begränsad tid, påpekar Sigrid Agenäs. I det här fallet fyra månader.

– Det är under de månaderna kalven går hos kon som man får ett intäktsbortfall. När kalven skiljs av ökar mjölmängden till mjölktanken. Därefter har de

Under de fyra månader som kalvarna går tillsammans med sina mammor får de dia fritt.

Kalvarnas sociala beteenden stimuleras om de får vara i en grupp med djur i olika åldrar. Här är utegruppens kontaktområde.

ytterligare sex månaders laktation där de kommer att ge ungefär lika mycket mjölk som en vanlig ko. Det innebär att nettoinkomstbortfallet – sett över hela tiden som en ko kan mjölkas, kanske är 15 procent.

En del arbetsmoment som finns på vanliga gårdar försvinner, vilket också påverkar ekonomin. Till exempel att ge kalvarna mjölk, många gårdar lägger mycket tid på det. Andra arbetsmoment kan å andra sidan bli större när man håller dem tillsammans, som att hålla rent i liggbäsen.

– En stor skillnad är också att de här kalvarna troligtvis växer fortare och kommer därför att bli mjölkkor tidigare i livet. Vi tror också att de kommer ge mer mjölk än om de vuxit upp i konventionellt system. Men de vet vi först om drygt tre år när kvigkalven har fött sin första egna kalv.

Sigrid Agenäs tror att det i framtiden kommer att finnas olika typer av mjölk att köpa. Kanske kommer man i affären kunna välja “ko-kalv-tillsammans-mjölk” och att den är lite dyrare.

– Den här mjölken kommer inte vara ett alternativ för storkök på sjukhus och skolor, det blir för dyrt. Men det är ändå viktigt för mig att titta på hur det här ska kunna göras storskaligt. Mjölken idag är för billig och lantbrukarna har små marginaler, de vågar inte satsa på ett sånt här system om de inte vet exakt hur de ska göra. Det är råd och instruktioner för det som jag hoppas kunna ge dem framöver. ■

Vi tror att det kommer att ge en mer robust kalv – och längre fram mjölkko – som är både trygg och social.

Foto: Malin Heltstrand

Anknytning mellan ko och kalv sker främst under första veckan. Det kan därför vara mer traumatiserande att skilja dem åt efter sju dagar än efter ett dygn.

Foto: Jenny Svennäs-Gillmer

Hur har djurskyddsområdet **förändrats** de senaste 30 åren?

- 1 Krav på lösdrift i samband med ny- eller ombyggnad.
- 2 Krav på strö för sysselsättning och bekvämlighet.
- 3 Djurskyddsnivån har höjts genom förbud mot nybyggnation av spiltor.
- 4 Djurskyddet har stärkts med krav på bobyggnadsmaterial till suggor.
- 5 Hästar ska ha daglig fri rörelse i alla gångarter (i första hand utomhus).

Hur har förändringar av lagstiftning och djurskyddets organisation på myndighetsnivå påverkat vår djurskyddsnivå? Finns det någon grund i kritiken att människors intressen går före djurens när nya föreskrifter skrivs? Nationellt Centrum för Djurvälstånd (SCAW) vid Sveriges lantbruksuniversitet har analyserat förändringen av det svenska djurskyddet de senaste 30 åren. Projektet har finansierats av Svenska Djurskyddsföreningen och fokuserats på häst, nöt och gris.

Text: Frida Lundmark Hedman (SLU) Margareta Stéen (SCAW)
Lotta Berg (SLU)

Den svenska djurskyddslagstiftningen har genomgått stora förändringar under de senaste decennierna. Av de regler som SCAW har analyserat innebar 45 procent, helt eller delvis, någon form av djurskyddshöjning. Att djurskydds-

nivån höjts betyder dock inte att en optimal djurskydds- eller djurvälståndsnivå är uppnådd, eftersom lagstiftningen utgör en miniminivå. 19 procent av ändringarna innebar helt eller delvis en sänkning av djurskyddsnivån. Ett exempel på en sänkning är att det numera är tillåtet att avvänja griskulingar redan vid tre veckors ålder, mot tidigare fyra veckor. Vanligast var dock att förslagen till föreskriftsändringar motiverades utifrån djurens perspektiv, även om vår utredning kan ifrågasätta om all förändring av regelverket verkligen skett av omsorg om djuren. Myndigheten (idag Jordbruksverket, tidigare Lantbruksstyrelsen och Djurskyddsmyndigheten) har sällan hänvisat till djurvälståndsforskning som motiv till förändringsförslag, även om forskning funnits inom området.

Djurhållarnas perspektiv har haft stor inverkan på föreskriftsändringarna, drygt en tredjedel av ändringarna motiverades helt eller delvis utifrån deras synpunkter. I samband med att föreskrifter tas fram har myndigheten dessutom i princip alltid först samrått med lantbruks- och hästnäringens organisationer. Vid hälften av samråden var näringen den enda samrådspartnern. Djurskyddsorganisationerna har inte fått samma utrymme att höras i föreskriftsprocessen.

Det har ibland varit svårt för utredningen att fastställa om djurskyddet alls har förändrats, det vill säga förbättrats eller försämrats.

De första gemensamma föreskrifterna för nöt, gris och häst utkom 1989, men för hästar var regleringarna knapphändiga. Tävlingshästarna fick 1993 mer omfattande bestämmelser, men inte förrän 2003 omfattade föreskrifterna alla hästar. När det gäller lantbrukets djur har en del förändringar i regelverket skett på grund av att nya regler tillkommit på EU-nivån sedan Sverige blev medlem i mitten av 1990-talet. För hästar har djurskyddsnivån bland annat höjts genom förbud mot nybyggnation av spiltor, krav på social kontakt och daglig fri rörelse i alla gångarter (i första hand utomhus).

För nötkreatur har det bland annat införts krav på lösdrift i samband med ny- eller ombyggnad. För grisarna har djurskyddet till exempel stärkts med krav på bobyggnadsmaterial till sugor och krav på strö för sysselsättning och bekvämlighet.

Det förekommer föreskriftsförändringar där det varit svårt för utredningen att fastställa om djurskyddet alls har förändrats, det vill säga förbättrats eller försämrats. Förändringarna i de senaste hästföreskrifterna innebär att detaljerade krav som reglerat miljö och skötsel delvis har bytts ut mot mål som ska uppnås, förändringar där det är svårt att avgöra i vilken mån målstyrningen påverkar djurskyddsnivån i praktiken.

Jordbruksverket menar att förändringen inte kommer att innebära en sänkning av djurskyddsnivån, tvärtom. Flera remissinstanser har framfört risken med att målstyrning kan innebära att hästägare och inspektörer tolkar reglerna olika. Ett annat exempel när det är svårt att bedöma hur djurskyddsnivån påverkats av regelförändringar är bestämmelserna om sommarbete för nötkreatur. Betesreglerna har justerats flest gånger genom åren, med motiveringen att förbättra för korna alternativt inte försämrats djurskyddet.

När ett föreskriftsförslag gått på remiss har näringens organisationer, forskare, kontrollmyndigheter, djurskydds- och djurrättsorganisationer med flera varit svarande. Av de analyserade regeländringarna har remissinstanserna överlag varit positiva till 31 procent, negativa till 22 procent, skeptiska till 18 procent, och vid åtta procent av förslagen har hälften varit för och hälften emot. Genom åren sticker hästorganisationerna ut som mest kritiska till förändringar av föreskrifterna. Utredningen kan konstatera att det inte alltid rått enighet mellan remissinstanser tillhörande samma intressegrupp, utan delade meningar om hur regelverken ska utformas finns även inom samma bransch.

Efter remissrundan har föreskrif-

terna sällan ändrats i sak. Det innebär att det kan finnas större chans för en intressegrupp att påverka föreskriftsarbetet i samrådskedet än senare i samband med remissrundan. I myndighetens remisshantering stack sällan någon remissinstans eller intressegrupp ut som mer inflytelserik än en annan, men studien kan konstatera att djurskydds-, djurrätts- eller konsumentorganisationers åsikter aldrig vägt tyngst. Organisationerna har dock i vissa fall fått gehör om andra remissinstanser haft samma åsikt.

Föreskrivande myndighet behöver förhålla sig till regeringens anvisningar, och det är tydligt att politikernas viljetryttringar återspeglas i hur föreskrifter skrivs. Innan 2007 strävades det efter att höja djurskyddsnivån och att regelverket skulle bli mer detaljerat. Efter 2007 ges instruktioner om att djurskyddsnivån ska bibehållas, att detaljnivån ska minskas, att flexibiliteten ska öka och att regelverket ska bli målinriktat. Sverige har dessutom en ny djurskyddslag sedan 2019 där djurvälståndsinentioner är högre än tidigare. De riktlinjer regeringen idag ger till Jordbruksverket är i praktiken allt annat än entydiga. Det är därför kanske inte konstigt om hanteringen av djurskyddsföreskrifterna kan upplevas som inkonsekvent för utomstående. ■

”
Vi vill att barnen ska få en känsla för både djur och natur, att det växer fram en kärlek helt enkelt.

Louise Nilsberth, zoopedagog

Respekt och empati för djur måste väckas tidigt

Parken Zoo har i flera år arbetat med att undervisa Eskilstunas skolbarn om djur och natur. Svenska Djurskyddsföreningen sponsrar verksamheten ekonomiskt och är medgrundare till undervisningsmaterialet som används. Djurens Värld fick under en dag följa med en förskoleklass i djurparken och ta del av rollspel, lekfull information och nära möten med djuren.

Text: Louise Cederlöf Foto: Annika Wikström & Louise Cederlöf

Två förskoleklasser med 20-25 sexåringar i varje klass trillar ur bussarna vid stora entrén en tidig morgon i september. Barnen har kommit för att få lära sig om djur, vad de behöver för att må bra och för att få en förståelse för att djur också har känslor och måste behandlas med respekt. I alla fall är det förhoppningen, berättar Louise Nilsberth, zoopedagog och mångårig medarbetare på Parken Zoo.

– Vi vill att de ska få en känsla för både djur och natur, att det växer fram en kärlek helt enkelt. För det man älskar vill man bevara och ta hand om, därför är det viktigt att vara mycket i naturen men också ge barnen en möjlighet att knyta an till djuren. Och det är viktigt att göra det i tidig ålder.

Dagen inleds inomhus vilket är tacksamt då regnet öser ner. Bakom glasväggarna som omgärdar möteslokalen finns på bara en armlängds avstånd strålsköldpaddor och sandkatter.

En bit bort spatserar plötsligt en tiger långsamt förbi bakom glaset och barnen rusar fram för att få en skymt av det stora kattdjuret.

– Är den fångad i djungeln? frågar en flicka.

– Nej, den är född här i djurparken, svarar Louise. Vi fångar inga djur i det vilda. Men det är en väldigt bra fråga.

Barnen tar plats i en halvcirkel och riktar fokus på Louise som börjar prata om känslor – våra egna och djurens. Vilka känslor finns det? Sedan startar ett bildspel om olika känslouttryck hos hundar och katter. En hund som visar tänderna, en katt vars öron ligger strukna bakåt. Hukande, ihopkrupna eller glada och pigga individer som alla visar någonting med sitt kroppsspråk. Hur tror ni den här hunden känner sig? Vad händer om man går fram och klappar en hund som visar tänderna? Tror ni att den vill det? frågar Louise och får en skur av svar tillbaka.

För att barnen på riktigt ska sätta

sig in i känslorna inleds ett slags rollspel där några låtsas att de är hundar på marken och andra kommer fram och klappar ”hundarna”.

– Det är en jättebra övning eftersom de får börja med sig själva och identifiera sina egna känslor, och därefter dra parallellen till djuren och sätta sig in i deras situation, berättar Louise senare.

Undervisningen utgår från REDE, som står för respekt, empati, djur och etik. Svenska Djurskyddsföreningen är medgrundare till konceptet som idag omfattar material för både yngre och äldre barn. Lektionerna under den här dagen är uppdelade i 15-20 minuter långa pass och berör fem områden: djurens känslor, reptilmöte, husdjurstips/de fem friheterna*, träffa djuren i lilla zoo samt insekter/biologisk mångfald.

Innan det är dags att bege sig ut i parken hämtar Louise Nilsberth en ljusbeige skäggagam som barnen i tur >>

Bakom glasväggarna som omgärdar möteslokalen finns på bara en armlängds avstånd bl a de utrotningshotade strålsköldpaddorna.

För att barnen på riktigt ska sätta sig in i känslorna inleds ett slags rollspel där några låtsas att de är hundar på marken och andra kommer fram och klappar ”hundarna”.

» och ordning får klappa försiktigt.

– Hon heter Rutger och är en flicka. Ödlor har också känslor. När hon blir upprörd ändrar hennes haka färg och blir svart, förklarar Louise och visar upp Rutger för klassen.

– Hur då upprörd? frågar någon.

– Kanske om hon ser en annan ödla hon tycker är snygg eller om någon har snott hennes sittpinne, säger Louise. Men annars kan det vara svårt att se på reptiler hur de mår.

Interaktionen med Rutger ger mersmak och barnen i förskoleklass B från Slagstaskolan i Eskilstuna är sugna på fler djurmöten. Vi rör oss bort mot lilla zoo, ett område med kaniner och marsvin med namn som Greta Gris och Miss Piggy och som skuttar fritt runt bland träd och små färgglada hus.

Louise passar på att ge tips på vad man kan göra om man har en kanin hemma, så att livet blir lite roligare för dem. Till exempel kan man hänga upp ett knippe grönsaker i ett träd. Enkel miljöberikning och djuren får jobba för att komma åt maten. Barnen vill gärna klappa kaninerna men det låter sig inte alltid göras.

– De får själva bestämma om de vill komma fram och hälsa på er, ni är gäster i deras hem.

Vandringen fortsätter förbi en grupp alpäckor och in till gutefären. De är desto mer intresserade av närkontakt. Men även här är det på djurens villkor; barn, lärare och vi andra vuxna får snällt hålla oss bakom repet tills några av fåren lösgör sig från matstationen och kommer fram. Djuren är keliga, tillgivna och nyfikna och de barn som vill får chans att

klappa och komma dem riktigt nära.

Att djuren samspelar med naturen och att de – liksom vi – är en del av den, är ett viktigt budskap den här dagen. Vi avslutar i insektshuset och ett samtal om biologisk mångfald.

– Vad behöver vi för att överleva? frågar Louise.

– Vatten, mjölk och godis, säger ett av barnen. Och grönsaker.

– Ja, mjölk behöver vi när vi är små och godis som belöning kan alla må bra av ibland. Men kanske också en skyddad plats och bra luft att andas? försöker Louise. Tror ni djuren behöver samma sak?

Ett enhälligt ”ja!” hörs. Barnen får sedan titta på en bild av en humla, ett bi och en geting. Vilken roll har egentligen getingen i naturen? Och humlan? En diskussion senare blir

”
Skäggagamen har också känslor. Hakan blir svart när hon känner sig upprörd.

Nicholas, Tilda, Lucas, Noel, Isabella, Nova och Elsie går i förskoleklass B på Slagstaskolan i Eskilstuna. Här får de undervisning av Louise Nilsberth om insekter och biologisk mångfald.

svaret att getingen är ett rovdjur vars jobb är att vara ordningsvakt och hålla efter de andra insekterna. Humlan däremot är en duktig pollinerare som ser till att blommor och växter sprids, lite som en trädgårdsmästare.

Ur ett insektsakvarium tar Louise upp en stor, svart kackerlacka och berättar att den fungerar som städare i naturen och i våra hus. Hon för runt den i handen och barnen får stryka lätt på kackerlackans rygg med ett finger. De får även tillfälle att på nära håll studera ett stort löv som tycks röra sig långsamt i handen på Louise. Det visar sig att lövet är en insekt kamouflerad till just ett löv. En mycket bra egenskap i naturen.

Det har blivit dags att säga hej då. I hägnen intill utgången står två stora bruna kameler och tuggar på en bal med hö. Barnen stannar till och begrundar djurens märkliga utseende. Vet ni vad som finns i pucklarna?

– Choklad! ■

Barnen får klappa försiktigt på både en kackerlacka och en insekt som ser ut som ett löv. Det är läskigt och spännande på samma gång.

Fakta REDE – Respekt, Empati, Djur, Etik

Ett värdegrundsmaterial som tagits fram gemensamt av Svenska Djurskyddsföreningen och Djurskyddet Sverige tillsammans med etolog Kerstin Malm. **Mini-REDE** riktar sig till barn i förskolan och **REDE** till skolbarn. Materialet innehåller både teoretisk information och praktiska övningar. Visionen för REDE är att alla barn i Sverige ska få möjlighet att utveckla ett respektfullt synsätt gentemot djur och natur.

Parken Zoo har även ett samarbete med Eskilstuna kommun, Eskilstuna kommunfastigheter och Eskilstuna Strängnäs Energi och Miljö för utbildning av skolklasser i åk 2, 4 och 6. Detta program kallas för ECO Friends och har fokus på miljöarbete.

* De fem friheterna för djurvälstånd

Formulerades första gången 1965 av den brittiska professorn Roger Brambell och slogs 1979 fast i sin nuvarande lydelse av Farm Animal Welfare Council:

- Frihet från hunger och törst
- Frihet från obehag på grund av olämplig boendemiljö
- Frihet från smärta, skada och sjukdom
- Frihet att utföra naturligt beteende
- Frihet från rädsla och oro

”
Barnen stannar till och begrundar kamelernas märkliga utseende. Vet ni vad som finns i pucklarna? Choklad!

Så påverkas våra husdjur av coronapandemin

Under coronakrisen har SDF tagit emot en ökad mängd samtal från människor som oroas över hur husdjur i deras närhet mår. Vad händer egentligen med våra katter och hundar under pandemin? Har deras beteende förändrats av att vi är hemma så mycket och vad ska man tänka på när man går tillbaka till jobbet? Djurens Värld har frågat två specialister på området, Susanne Hellman Holmström och Eva Bodfäldt, om tips.

Text: Louise Cederlöf

Foto: Kaisa Ragnestam

Susanne Hellman Holmström - kattbeteenderådgivare och författare

Påverkas katterna av att vi nu är hemma så mycket?

– Det gör de absolut. Jag har haft många rådgivnings-samtal under den här tiden om förändrade katter. Man är hemma men har ändå inte tid för katten eftersom man ska jobba, det kan bli förvirrande och de märker om ägaren är stressad. Positivt är att det kan bli en berikning i kattens värld att man är hemma mer, men det beror på vem katten är, vilket typ av personlighet den har.

På vilket sätt förändras katterna?

– Det kan bli på två sätt: en del blir jättegglade över att man är hemma, andra kan bli förtvivlade över en förändring i reviret, de får heller inte samma lugn och ro på dagtid som de är vana vid. En introvert katt kan gå och gömma sig, så långt bort från ägaren som möjligt. En extrovert katt pockar på uppmärksamhet, skriker, går av och an, och kastar ner saker från bordet.

Vad kan man göra i den situationen?

– Ställ en kartong på skriv- eller köksbordet där du sitter och jobbar och fyll den med roliga leksaker. Eller varför inte under bordet? Då kan katten underhålla sig själv utan att vara i vägen, och ändå vara med och känna sig sedd.

Vad händer när vi går tillbaka till jobbet?

– Kanske blir det en separationsproblematik. Katter är konstanta och rutinfasta, de vill att dagarna ska se lika dana

”

En del katter blir jättegglade över att man är hemma, andra blir förtvivlade över en förändring i reviret.

ut och när vi går tillbaka till arbetet blir det återigen en förändring för katten.

Vad ska man tänka på för att underlätta återgången?

– För att katten ska klara av förändringar i människans värld tycker jag att man ska ta till det som vetenskapligt bevisat gör dem lugna och trygga, nämligen feromoner. Börja använda kommersiella feromonavgivare en vecka innan du går tillbaka till jobbet. Förbered även miljöberikning i hemmet, till exempel sexpack-äggkartonger som man fyllt med den dagliga ransonen av torrfoder och placerat ut på ett tiotal platser. Bort med matskålarna med fri tillgång på mat!

Ska man vänja katten vid att vara själv igen?

– Det tycker jag. Gå ifrån nån timme då och då, eller jobba från ett café ibland om du har möjlighet.

Har du märkt av att fler vill ha katt nu under coronapandemin?

– Ja, många som hör av sig till mig är nybörjare på katt. Jag vill tro att de tänker långsiktigt och att de blir så fästa vid sitt djur att det blir en familjemedlem för all framtid. Men dessvärre tror jag inte alla kommer att behålla katten. Många har nog inte läst på eller tänkt över det ordentligt. Kanske ville man bara fylla sitt liv med något gulligt det här coronaåret. Tyvärr. »

”

Det verkar som om hundarna har fått det lugnare, det är en större trygghet att vara hemma och utgå från hemmet, än att lämnas bort.

Eva Bodfäldt
- hundpsykolog, författare och föreläsare

Har våra hundar påverkats av att vi är hemma så mycket?

– Jag ställde några frågor till mina följare på Facebook för att ta reda på det. De flesta svarar att det inte är någon större skillnad, det är i och för sig väldigt engagerade hundägare som även normalt är hemma med sina hundar eller har med dem på jobbet. Men en intressant slutsats jag drar av svaren är att de hundar som brukar vara på dagis nu verkar må bättre av att vara hemma.

Är det bara positivt för hunden att vi är hemma?

– Nej, det tror jag inte. Det beror mycket på hur hundägaren själv mår. Om man är väldigt påverkad av det som händer nu, kanske är isolerad och deprimerad, så påverkar det hunden negativt. Om man däremot tycker det är toppen att jobba hemma så är det bra för hunden också. Fördelen är att man kanske portionerar ut aktiviteterna i små doser under dagen, och inte överstimulerar dem med ett långt pass före och efter jobbet. Det är alltid bättre med korta stunder av träning och aktiviteter.

Vilken konsekvens har coronakrisen haft för hundarna?

– Det verkar som om hundarna har fått det lugnare, det är en större trygghet att vara hemma och utgå från hemmet, än att lämnas bort. Men även det tror jag är kopplat till fler korta aktiveringspass, och inte två stora sjök om dagen. Vilken personlighet hunden har spelar också roll. För sociala och självständiga hundar har det blivit negativt eftersom de inte får lika mycket stimulans. För unghundar och valpar har det också blivit negativt på grund av svårigheter att träna dem socialt, till exempel på buss och tunnelbana.

Foto: Åsa Lindholm

Vad kan man göra istället?

– Umgänge måste ju inte alltid vara av fysisk karaktär, och vi kan fortfarande träffa andra genom promenader - trots corona. Istället för att träna valpen att åka buss kan man se till att promenera i ett samhälle eller i en stad. Kurser fungerar också förutsatt att de hålls utomhus.

Vad ska man tänka på när man går tillbaka till jobbet?

– Även under tiden av hemarbete är det viktigt att hålla på rutiner. Se till att dagligen lämna hunden själv om det är så det brukar vara när du jobbar, det behöver inte vara fem timmar men en stund. Mycket ensamhetsträning går dessutom att göra utan att lämna huset eller lägenheten, till exempel genom att sätta upp kompostgaller så att hunden befinner sig i ett annat rum.

Varför är ensamhetsträning viktigt?

– Vi tycker ofta att det är mysigt när hunden rantar efter oss inomhus, vi blir smickrade och förstärkta av att vara behövda, men det hjälper inte hunden och vi glömmar vad det egentligen står för - nämligen att hunden inte klarar av att vara själv. Ett tips är att lämna bort sin hund till någon annan under en eftermiddag då och då, det stärker hunden att ha flera kontakter och att träffa andra.

Har du märkt av att fler skaffar hund nu under coronapandemin?

– Absolut. Uppfödare jag känner är nerringda. Risken med det är att vi får in en massa smuggelhundar till Sverige. Jag tror tyvärr att vi kommer se en boom av omplaceringar och avlivningar framöver. ■

Gåvo-
givare

Varmt tack alla gåvogivare

GÅVOR

Till stöd för hemlösa djur

Ulla Illerås

Skövde

Övriga gåvor

Anna Westin

Sundsvall

Erika Tengroth

Bromma

Ingrid Joelsson Hermansson

Hedared

Jens-Peter Olsson

Tungelsta

Matti Hirvonen

Vänge

Niclas Maliniemi

Hölö

Payex Sverige (Fonus)

Visby

Stig Grasser

Göteborg

Tack Lindsey Tanner

Kim Hagström

Järfälla

Mot djurförsök

Anna Håkansson

Båstad

TILL MINNE AV

Valter Yxnäs

Christina & Torbjörn Ingmarsson

Djursås

Göte, Britta, Kjell, Kusinerna i Lagan

Lagan

Hans & Inger Larsson

Sollentuna

Karl Göran & Vivi Karlsson

Gamleby

Lars Adolfsson

Västervik

Lars Erik Johansson med familj

Malmö

Lena Strömberg

Östersund

Curt Larsson

Ros-Marie och Ronald Ahlberg

Älvsjö

Gudrun Dahl

Älvsjö

Inga-Lill Sjöholm

Birgitta Rhedin

Trollhättan

Birgit Norlen

Gerd och Inger Jansson

Frändefors

Gun Hultman

Birgitta Björs och Jayce

Falun

Gunvor Fagerell

Lars Fagerell

Hässelby

Sök bidrag till din forskning för djurs välmående.

Forskar du inom veterinärmedicin, husdjursvetenskap eller andra områden som ämnar att på något sätt hjälpa djur få ett bättre liv? Då kan du söka ekonomiskt bidrag från Petra Lundbergs stiftelse. Ansökningsperioderna är öppna mellan 1 juli till och med 30 september samt mellan 1 november till och med 31 januari. Blanketter och mer information om hur du söker hittar du på vår hemsida.

www.petralundbergsstiftelse.se

Petra Lundbergs stiftelse ämnar att förbättra djurs livsvillkor. Genom främst ekonomiska bidrag stödjer vi organisationer och individer som arbetar för att skydda, hjälpa eller förbättra livsförutsättningen för utsatta eller utrotningshotade djur. Stiftelsens styrelse kan också stödja i andra egenskaper om det främjar stiftelsens övergripande mål.

Petra Lundbergs stiftelse

Stella och katten Idefix

Text & foto: Louise Cederlöf

En katt som ser ut som en gosig trasdocka och betar sig som en hund. Så beskriver Stella, 7 år, sin ragdoll Idefix. På innergården mitt i stan leker de tillsammans - till grannbarnens förtjusning.

Idefix är en tvåårig katt av rasen ragdoll och har fluffig gråvit päls och klarblå ögon. Ragdoll betyder trasdocka på engelska. Under intervjun ligger han hela tiden på soffbordet, hopkurad ovanpå en bärbar dator. Han är sällskaplig och snäll - en typisk ragdoll som inte rymmer utan kan gå lös på innergården trots att en trappa leder ner till gatan och trafiken utanför.

En solig dag i början på sommarlovet tog Stella och mamma Sabina tåget till Skåne för att hämta hem Idefix. Det var både roligt och lite sorgligt. För Idefix är inte familjens första ragdoll. Tidigare bodde här katten Sirius, till utseendet på pricken lik Idefix och en lika kär som välkänd figur på innergården. Sirius dog i vintras, bara fyra år gammal.

– Han gick in och la sig på mammans och pappas säng och somnade. Sirius fick ont i hjärtat.

Hur mycket man än saknade Sirius bestämdes att “ett hem utan katt är inget hem” och Idefix, som gjort sitt som avelskatt, fick flytta hem till Stella och hennes familj. Namnet Idefix kommer från den lilla vita hunden i den tecknade serien Asterix.

Är han alltid så här snäll och glad?

– Ja! Mamma har lärt mig att när svansen står rakt upp är han glad och när den pekar ner är han arg eller ledsen. Han tycker om mig. När jag leker vill han alltid vara med och lägger sig tätt intill.

Vad är det bästa med Idefix?

– Att han är mjuk och gosig och gillar att kela. Sen är han jätterolig. Ibland smiter han in till en granne. Och i morse klättrade han upp för trädet här utanför och hoppade ner. Han tycker också om att leka med sina leksaker, mycket mer än Sirius. Det är roligt.

Finns det något som är jobbigt med att ha katt?

– När han biter på sladden till min Ipad. Eller slickar på min hand när jag sover. Men mamma brukar stänga dörren till mitt sovrum. ■

Katten Idefix är en typisk ragdoll och håller sig nära familjen och hemmet. Han går gärna ut på innergården mitt i stan utan att smita iväg.

Stella tycker mycket om att kela och leka med sin katt. Och Idefix tycker om att bli buren. Här njuter han i famnen på Stella.

Namn: Stella Mariano

Ålder: 7 år

Husdjur: Ragdollkatten Idefix

Bor: Kungsholmen, Stockholm

Familj: Mamma Sabina, pappa Peter och småsyskonen Dante och Nicolas

Vill du, som är högst 18 år, berätta om ditt husdjur i tidningen? Maila ett högupplöst foto på dig och ditt husdjur samt ditt telefonnummer till redaktionen för Djurens Värld: djurensvarld@djurskydd.org

	VÄRD SIN VIKT I GULD I BULLAR					VILD-MARKS-FÄRD	TVÄR	TANT MED SPÖ	FRÅGE-TECKEN-FISK	RENLEV-NADS-PERSON	▼	SOM VINTER-HAND
	RULLAR FÖR BULLAR									BES-VÄRLIG LEVER		▼
	KNAK-ANDE RACKAR-TYG						▼	TAXI-FÖRE-TAG				
	HADE VINTER-OS 1998										LAG-STRIDIGT	
↓	SUGER I SIG VÄXT-SAFT	SPET-ÄLSKA	TILL-GIVEN	SÅN TAR LUR I BUR?	ORDNA TYG I VECK							
							PLA-FOND	KNARK DJUR-RIKET				
MADA-GASKAR-APA						BULTAR GÅR SOLEN				LITER TRAKT		KVÄLLS-NÖJE
			KNALL KRAFT-BESTAR				FRUKT BEFRIAT BANAN					
STOR SKILL-NAD						EFTER ATER SUGARE			JAG JAG JAG JAG JAG JAG			
TÅR, MEN SÄLLAN PÅ FOT				HAN AV POM-MERN			SKICKA E-POST					
VAND-RANDE FISK		KOST-SAM ENTAL				BANKETT BLÖT			GRUPP MED STRAITS	▶		▼
GRÅ ATLANT-FISK				UPPFÖD-NING GREPPA			LIGGER SÄMRE I		▼	FLOD SKÄNKA SMAJLA		
UNG OXE				FISKIG FEST-MÅLTID								FILLING-FRONT
MELODISK FÅGEL SOM MAN I USA LITAR MER PÅ?						ÖREBRO LÄN	GATA I GÖTE-BORG					

Konstruktör: Lemur-kryss www.lena-holmlund.com

Rätt lösning till korsordet i nummer 2-2020:

DE FÄRGADE RUTORNA BILDAR ETT ORD = LÖSENORD

Skicka lösenordet till Svenska Djurskyddsföreningen,
Sandsborgsvägen 55, 122 33 Enskede,
eller maila till redaktionen:
info@djurskydd.org

**TÄVLA
MED
OSS**

Senast den 2 november 2020 vill vi ha ditt svar. Glöm inte att ange din postadress. Bland de rätta lösningarna dras en vinnare som får tre trisslotter hemskickade.

	HÄST-FAST GÄRD	DINERAR MED LUFSEN	L	ELSTÖTS-FISK	EMELLER-TID	OLATER	I	MED AGE I COOL FILM	ÖVER-DÄDIG
	↓	↓	↓	↓	↓	↓	↓	↓	↓
	R	U	D	A	D	D	O	C	K
	D	Y	R	K	A	MUMSA FLODEN I NORR	Ä	T	
↓	H	A	R	K	O	L	P	Ä	B
SUGER EJ PÅ ATT SUGA	I	G	E	L	KLAN-DER	I	S	L	A
SLÅ IN	P	A	K	E	T	E	R	A	C
TESTAR	P	R	O	V	A	R	L	A	K
RÄTTADE SIG EFTER	O	PRÄKTIG SÄVRAD	R	BIL-MÄRKE LÄGDON	D	A	I	M	L
LUNG-SÄK-DOM	L	Y	D	D	E	L	L	L	L
STARR-BUGAR	G	L	O	R	A	N	T	I	L
ANSEDD AV TONGIVANDE KRETSAR	E	R	K	Ä	N	D	H	E	M

Konstruktör: Lemur-kryss www.lena-holmlund.com

Grattis Maritha Hassel, Hallstahammar, som blev förra numrets korsordsvinnare.

Avsändare: Svenska Djurskyddsföreningen, Sandsborgsvägen 55, 122 33 Enskede

PÅ SPANING I NATUREN

Korpen den intelligenta fågeln

Det är något speciellt med korpen. Visserligen har de flesta djurarter sin särskilda framtoning men korpen tar nog priset bland alla. Den anses faktiskt av många som det mest läroaktiga av alla djur på vår planet. Trots att dess hjärna är bland den största i fågelvärlden kan den med tanke på sin inlärningsförmåga knappast sägas vara stor, maximalt som en valnöt i storlek.

Text & foto: Göran Ekström

Det är något speciellt med korpen. Visserligen har de flesta djurarter sin särskilda framtoning men korpen tar nog priset bland alla. Den anses faktiskt av många som det mest läroaktiga av alla djur på vår planet. Trots att dess hjärna är bland den största i fågelvärlden kan den med tanke på sin inlärningsförmåga knappast sägas vara stor. En fullvuxen korphjärna har volymen 14 cm^3 medan till exempel en schimpans har en 368 cm^3 stor hjärna.

Ofta, då jag för egen del orsakar något högre ljud i skogen får jag efter en stund sällskap av en eller fler överflygande korpar. Liksom av en tillfällighet kommer de flygande förbi utan att låtsas vara särskilt intresserade. De är inte bara väldigt nyfikna och vill hålla ständig koll på vad som är på gång i sitt revir. De verkar också ha lätt för att genomskåda om det senare, då de är ensamma på platsen, går att återkomma för att inspektera vad som är på gång eller hämta något ätbart.

Vissa individer har lärt sig att det smällande ljudet under

älgjakten ofta är förknippat med slaktrester efter en lyckad jakt. Inte helt olik betydelsen av glassbilens ljudliga ankomst för oss människor.

Två för varandra obekanta och kunniga skogsmän har också intygat att de sett tydliga tecken på att korpen har en uppenbar förmåga att känna lukter. Det anses ju annars allmänt att fåglar inte har detta sinne. Nedgrävda köttbitar som gömdes på olika platser var till exempel inte svårt för en tam korp att direkt hitta, trots att de låg bland andra nedgrävda föremål.

Att korpen lever i ett livslångt parförhållande bidrar också till att arten lätt kan upplevas som lite speciell av oss människor. Säkert lär de olika individerna också lära känna varandra mycket väl under den 14–15 år långa levnad vilda korpar har normalt. Det påstås att en korp som blir ensam efter ett långt förhållande ibland kan försöka locka tillbaka en död partner genom att härma dennes mycket personliga olika småljud som den efterlevande lärt känna. ■